

27 marzo 1568

92

DECRETA,
ET
CONSTITVTIONES

ILL. ET REVERENDISS. DOMINI

D. IO. BAPTISTAE DORIA

Prothonotarij Apost. & Apostolicæ Cam. Clerici,
Bononiæ Gubernatoris,

Super Procuratoribus, & Notariis Civitatis Bon.

BONONIAE

apud Ioannem Rosium, in via S. Mammoli 1568.

Permitten. R. Vic. Episc. & R. P. Inquisit.

BIBLIOTECA
PATETTA

Op.
Cing.
34

UBOE609815

UNIVERSITÀ DI TORINO

12

DEC 11

CONSTITUTION

THE CONSTITUTION OF THE UNITED STATES OF AMERICA

AS AMENDED

NOTES

IO. BAPTISTA DORIA
PROTHONOT. APOSTOL.
ET APOST. CAMER. CLER.
BONON. GVBERNAT.

*VM primum amplissi-
ma huius ciuitatis com-
missam nobis guberna-
tionem complexi sumus,
illud potissimum nobis
cura fuit, ut cum eas le-
ges institueremus, quibus malarum consue-
tudinum corruptelis commodissime occurre-
retur, tum illas restitueremus, quæ primò
quidem à sapientissimis viris editæ, deinde
tamen seu uitio temporum, siue hominum im-
probitate, ac malitia deuictæ, paulatim è con-
suetudine recepsisse, ac ferè dissolutæ esse uide-
rentur. Cum igitur compertum habeamus
partim earum legum neglectione, quæ in*

A 2 hunc

hunc usque diem late sunt, per artim nonnul-
lorum Procuratorum, ac tabellionum uel cul-
pa, uel negligentia plerunque fieri, ut Elites
in longissimum tempus differantur, Elitiga-
tores infinitis sumptibus defatigantur: Indi-
gnum uero esse ducamus in ea ciuitate, quæ
inter alias Romanorum Pontificum imperio
subiectas excellere uel ipsorum testimonio
comprobatur, tanta incommoda perferri, tan-
tumque à recta agendarum causarum ra-
tione aberrari. Nos igitur pro nostri officij mune-
re, igitur pro singulari nostro erga Bononiensem
populum studio, ac beneuolentia his omnibus
opportune prospicere uolentes, de prudentium
uirorum ex patritio huius ciuitatis Magi-
stratu delectorum consilio, igitur consensu decre-
ta hæc, quæ suis ordinatè locis distincta sub-
sequuntur, ita sancimus, ut firma, rata, fixa
in perpetuum pie, inuiolatèque ab omnibus
obseruari debeant.

De

DE PROCVRATORIBVS.

PROCVRATORVM munus, ut necessarium est, ita fideliter, integreque præstari oportet. In eo autem multum interest, quibus quisque moribus, qua in agendis causis experientia, quibus legibus ad procurandum admittatur.

In primis igitur decernimus, & sancimus Procuratorum omnium, qui hactenus causas agere, & pro aliis postulare consueuerunt, confici matriculam, quæ à nobis comprobari, nostraque, ac Illustris domini Vexilliferi Iustitiæ subscriptione muniri, atque confirmari debeat. Qui autem sic in matricula descripti, legitimeque à nobis comprobati fuerint, intra quindecim dies à præsentis legis promulgatione censendos, iusiurandum in manibus nostris, assistente Domino Vexillifero Iustitiæ prædicto, solenniter præstare teneantur, cuius quidem iusiurandi forma sit huiusmodi.

Iuro ego .N. per Sanctissimam Trinitatem, & hæc sancta Dei Euangelia me ab iis, quæ à sacrosancta œcumenica Tridentina synodo statuta, & diffinita sunt, neque nunc in aliquo dissentire, neque ullo unquam tempore dissensurum; Hæreticis omnibus, & sanctæ Romanæ Ecclesiæ non communicantibus semper aduersaturum; Veram, & germanam obedientiam summo Romano Põtificali, eiusque, &
Aposto-

Apostolicæ Sedis Legatis, Prolegatis, & Gubernatoribus perpetuò præstaturum; Lites, quas verè iniustas fore cognouerim, nunquam suscepturum; leges omnes, statuta, constitutiones, & decreta de nobis, aut officio nostro disponentia, & præsertim quæ de hoc ipso à Reuerēdis. D. Io. Baptista Doria condita sunt, semper inuiolabiliter obseruaturum, ita me Deus adiuuet.

Studeant igitur Procuratores in causis, quarum patrocinium susceperint, officium suum cum omni integritate, ac diligentia exercere, ne fortè eorum culpa causæ perdantur. Quòd si quando id acciderit, si quidem eorum dolo factum fuerit, ut causa clientes ceciderint, & clientibus ad omne damnum, ac interesse refarciendum omnino teneantur, & procurationis officio priuati in perpetuum ipso iure sint, & esse intelligantur. Sin autem ipsorum negligentia id euenerit, ad interesse, ut præfertur, eisdem clientibus refarciendum iudicis arbitrio compellantur.

Maximè autem in causis dicendis caueant, ne dum clientum suorum iura defendunt, cuiquam ultrò iniuriam inferant. Si quis enim modestiæ, ac verecundiæ immemor alium quempiam iniuriis, aut mordacibus uerbis temere laceßere ausus fuerit, is & officij interdictione nostro, ac nostrorum successorum arbitrio puniatur, & aliis poenis mulctetur, quas nouissimæ constitutiones ciuiles contra huiusmodi temerarios Procuratores indixerunt, quibus omnibus poenis eos pariter subiacere uolumus, qui

qui in Procuratores aliquid tale commiserint.

Nec verò cum aduersariis aliquo pacto colludere, aut earum causarum, quarum patrocinium suscepit, secreta cum alterius præiudicio quisquam reuelare audeat. Scituris omnibus, quòd si qua vnquã collusio, aut secretorum huiusmodi reuelatio detecta fuerit, qui ita colluserit, aut secreta reuelauerit, non solum infamia notabiliter, uerumetiam grauius nostro, ac nostrorum pro tempore successorum arbitrio punietur.

Iam uerò nullus Procurator litem aliquam motam, aut mouendam redimere audeat, seu de quota eius parte cum suo cliente sub quouis prætextu, aut quæsito colore pacisci, aut alias quomodocunque contrahere, uel conuenire. Quòd si de huiusmodi pacto, uel conuentione per legitimas probationes, aut uehementes iuris præsumptiones nostro, ac nostrorum pro tempore successorum arbitrio attendendas, ullo unquam tempore constiterit, qui litem ita redemerint, aut de quota eius parte pactum, uel conuentionem aliquam fecerint, ultra pœnas, quibus tales litium redemptores nouissimæ constitutiones ciuiles affici iusserunt, quas hic pro insertis, & repetitis haberi uolumus, eo ipso, & sempiternæ infamiæ notam subeant, & utranque testamenti factionem amittant; Ac insuper ita procurationis officio priuati sint, esseque intelligantur, ut nunquam deinceps in quocunque iudicio pro quacunque persona postulandi habeant facultatem.

Quibus omnibus pœnis eos pariter subiacere volumus.

uolumus, qui pactis, aut conuentionibus huiusmodi
scienter interfuerint, aut de eis instrumentum ali-
quod confecerint, chirographumue subscripserint,
nisi fortè is sit, qui pacta, aut cōuentiones prædictas
sua spontè detexerit, quo casu tantum ueniam facti,
& impunitatem assequatur.

Caueant itidem Procuratores sub diuinæ indigna-
tionis poënis, ne clientes suos superfluis, atque inani-
bus sumptibus defatigent, aut scripturas ad causam
minimè necessarias cumulando, aut friuolas, & ca-
lumniosas appellationes à sententiis præsertim in-
terlocutoriis, quarum grauamē per appellationem
à diffinitiuā reparari queat, per cauillationem in-
terponendo.

Quod quidem cum nobis compertum sit studio
protelandarum litium sæpenumero fieri solere, Nos
& sacris Tridentini Concilij canonibus, & statutis
huius almæ ciuitatis inhærentes statuimus, & ordi-
namus, nulli posthac ab interlocutoriis sententiis
uim diffinitiuarum non habentibus, aut grauamen
per diffinitiuam irreparabile non afferentibus in fo-
ro nostro appellare licere, sub poëna centum libra-
rum in pios usus erogandarum. Et nihilominus si
quando ab huiusmodi interlocutoriis sententiis, quæ
nec vim diffinitiuarum habeant, nec grauamen af-
ferant per diffinitiuam irreparabile appellari con-
tigerit, tales appellationes per nullum omnino iu-
dicem recipi possint, aut debeant. Quòd si vllò vn-
quam tempore contra huius nostræ constitutionis
formam, decretum, aut rescriptum aliquod à no-
bis,

bis, nostrisue pro tempore successoribus impetratū,
vel potius extortum fuerit, illud quidem pro sub-
reptitio habeatur, nullamque penitus iurisdictionē
tribuere censeatur: Iudex autem, à quo ita fuerit
appellatum, quacunq; appellatione, aut inhibitione
non obstante, perinde in principali causa procedat,
ac si verè appellatum non fuisset.

Adiicientes, quòd si quis ab aliqua interlocuto-
ria sententia, cuius grauamen per appellationem à
diffinitiuā reparari non queat, appellandum puta-
uerit, illud sibi, & semel tantum infra tres duntaxat
dies, ex quo dñe huiusmodi sententia notitiam ha-
buerit, numerandos facere permissum sit. Quod si
vltra dictum trium dierum terminum appellatio-
nem suam proponere distulerit, iudex à quo, tali ap-
pellatione non obstante, omnino in causa principa-
li procedere possit, & debeat. Sin autem in termino
trium dierum, vt præfertur, appellare non omiserit,
infra sex dies proximos tantum, quicquid ad huius-
modi suæ appellationis iustificationem voluerit pro-
ducendi, probandi, atque allegandi facultatem ha-
beat; Ac deinde infra sex alios dies proximos tan-
tum prædictæ appellationis causa omnino termine-
tur, ita vt nullæ huiusmodi appellationum causæ vl-
tra quindecim dies continuos (feriatis in honorem
Dei semper deductis) aliquo pacto præferri queāt.
Quo termino elapso nulli ius sit causas appellatio-
nū prædictas, siue illæ expeditæ fuerint, siue expedi-
ri non potuerint, vlterius prosegui, nisi fortè per iu-
dicem iterisse probaretur; Sed iudex à quo, vt supra

B dictum

dictum est, perinde omnino in causa principali procedat, ac si nunquam ab eo fuisset appellatum.

Eodem proferendarum litium studio plerunque contingit, vt contra sententias, aut processus diuersæ nullitates sanabiles tamen, & iudiciorum ordinē concernentes proponātur. Nos igitur cauillosas huiusmodi procrastinationes, quam maximè fieri potest, rescare studentes hac nostra constitutione prohibemus; Ne quis posthac in quocunque iudicio, & foro nullitatem aliquā iudiciorum ordinem duntaxat concernentem, præter eas tantum, quæ ita iure municipali inductæ, ac receptæ sunt, vt clausulis annullatiuis non in conclusione statutorum, vel bulla super eorum confirmatione per se. re. Iulium Secundum promulgata generaliter adiectis, sed in ipsa dispositione expresse, ac specialiter insertis roborentur, quæq; de iure communi sanari nō queūt, citationis scilicet, iurisdictionis, & mandati, aut personarum inhabilitatis, nec agendo, nec excipiendo proponere possit. Et nihilominus si quando alias iudiciorum ordinem, vt præfertur concernentes proponi contigerit, quomodocunq; illæ propositæ fuerint, semper à quibuscunque iudicibus reiici, ac repelli debeant, exceptis duntaxat illis, quæ aut iure municipali clausulas annullatiuas speciales, ut supra dictum est, habent annexas, quas tamen in fine litis referuari volumus, aut iure communi redduntur insanabiles; Quarum quidem insanabilium citationis scilicet, iurisdictionis, & mandati, si qua vnquam in aliquo processu de cætero coimmissa fuerit, tunc
procura-

procurator, cuius culpa constabit esse commissam principalibus suis expensas omnes iudicis arbitrio reficere, ac refarcire teneatur.

Neque illud minori animaduersione dignum existimamus, quod nonnullos Procuratores facere intelleximus, vt domi sicarios, ac facinorosos homines alant, quibus tanquam litium proxenetis ad aucupandas causas abutantur, quod cum nobis maximè indignum uideatur, si se decetero ab improbata huiusmodi consuetudine non abstinuerint, illi quidem infamiae, Procuratores autem quadringentarum librarum, & accusatori, & piis locis aequaliter applicandarum poenis omnino subiaceant.

Illud præterea nobis prospiciendum putamus, quod tum ad tollendas fraudum suspensiones pertinent, tum ad lites refecandas apprimè videtur esse necessarium; Ne quis Procurator instrumentum aliquod, aliquamue scripturam ad causarum decisionem, quarum patrocinium susceperit, pertinentem per se ipsum, vel per aliquem ex suis substitutis sine iudicis causæ præsentia conficiat. Hoc igitur sciant omnes huius nostræ legis sanctione sibi decetero esse interdictum. Cui si quis unquam contrauenire ausus fuerit, talibus quidè instrumentis, aut scripturis nulla omnino fides adhibeatur, sibi autem postulandi facultas nostro, ac successorum nostrorum arbitrio interdicator.

Indignum quoque illud nobis uideri solet, quod nonnullos Procuratores interdum facere animaduertimus, vt in quibus causis aliquando pro altera

parte postulauerint, mox in eisdem pro altera intercedere non vereantur. Quod quidem cum & à bonis moribus longè abesse, & speciem quadam proditioris præferre videatur, sub eadem arbitrariæ interdictionis pœna constituimus, & sancimus, nulli prorsus in futurum licere, postquam in aliqua causa alterius partis vsq; ad libelli productionem Procurator extiterit, in eadem pro altera parte, siue corâ eodem, siue coram diuersis iudicibus res agatur, directè, vel indirectè postulare.

Contra autem litigatoribus non tantum Procuratores in causa constitutos, quandocunque eis placuerit, liceat mutare, sed etiam si causam suam per se ipsi dicere maluerint, nullum prorsus constituere sit necesse; Dummodo vbi iam constitutum Procuratorem mutare, aut remouere voluerint, hoc ita demum faciant, si prius illi, quem mutandum, aut remouendum duxerint, de integro illius instantiæ salario iuxta modum à nobis infra statuendum satisfecerint; Cui satisfacto, nihil prorsus principalem impediat, quominus Procuratorem mutare, aut remouere possit, etiam si Procurator iure se remoueri posse negaret, seque dominum litis effectum fuisse assereret.

Reliquum est, vt cum propter nimiam nonnullorum Procuratorum cupiditatem lites interdû diutius, quàm par sit, differri, ac protelari experiëntia docente videamus, huic quoque morbo salutaria remedia præbeamus. Statuimus itaque, & ordinamus, Ne quis Procurator in posterum pro quibuscunq; causis

causis à quacunque persona (vniuersitatibus, ac monasteriis duntaxat exceptis) annum, siue menstruū stipendium sibi constitui faciat, vel permittat; Neve sub quocunque prætextu quicquam amplius petere, aut exigere possit, quam per subsequentem taxationem à nobis hac in perpetuum valitura constitutione sit diffinitum; quam si quis vnquam avaritia impulsus temeraria transgressione violare præsumperit, is non solum ad integram eius, quodcunque acceperit, restitutionem cōpellatur, sed etiam aliis poenis nostro, & nostrorum successorū arbitrio irrogandis subiiciatur; Ita tamen, vt si quis eorum in illis causis, in quibus dubios iuris articulos discuti necesse fuerit, etiam aduocati officio functus sit, non idcirco prohibitus esse intelligatur, quin vltra salariū infrascriptum cōgruam mercedem consequi possit.

In causis ciuilibus ordinariis, Si valor causæ fuerit maior libris centum, non tamen excedat libras quadringentas, pro salario primæ instantiæ habeat Procurator ad summum libras decem, pro salario secundæ libras sex, pro salario tertiæ libras quatuor. Si fuerit maior libris quadringentis, non tamen excedat libras mille, pro salario primæ instantiæ habeat Procurator ad summum libras viginti quinque, pro salario secundæ libras quindecim, pro salario tertiæ libras decem: Si fuerit maior libris mille, tunc pro singulis mille libris salarium primæ instantiæ augeatur libris decem, salarium secundæ libris sex, salariū tertiæ libris quatuor; Ita tamen, vt nunquam salarium primæ instantiæ possit excedere libras centum,

salarium

salarium secundæ libras sexaginta, salarium tertiæ li-
bras quadraginta. Quæ quidem salaria tribus termi-
nis debeantur, videlicet lite contestata, vel ea pro
contestata habita quarta pars, publicato processu
itidem alia quarta pars, residuum verò lata diffiniti-
ua sententia persoluator.

In causis autem civilibus extraordinariis, quæ
scilicet summarie tractantur, & processum minimè
requirunt, salarium tam primæ, quam secundæ, vel
ulterioris instantiæ sit dimidium eius, quòd supra in
causis ordinariis declaratum fuit; Ita tamen vt nun-
quam in huiusmodi causis salarium primæ instantiæ
excedat libras quinquaginta, salarium secundæ li-
bras triginta, salarium tertiæ libras viginti: Sed in
causis seruitutum tam vrbano- rum, quam rustico-
rum prædiorum, itemque beneficalibus habita ra-
tione valoris fructuum, vel emolumentorū ex tali
beneficio, vel seruitute annuatim percipiendorum,
duplum eius in vno quoque casu pro salario debea-
tur, quod alioqui in causis ordinariis iuxta modum
à nobis constitutum deberetur.

In causis criminalibus quando reus in carceribus
causam dicet, si quidem causa sit capitalis, hoc est, si
reus poena mortis esset afficiendus, habeat Procura-
tor pro sua mercede ad summum libras octuaginta,
si poena sanguinis, libras sexaginta, si alia poena cor-
poris afflictiua, libras quadraginta: Si poena pecunia-
ria, pro singulis decem libris habeat solidos decem,
ità tamen, vt nunquā tali casu ultra libras quinqu-
aginta recipere queat.

In

In causis autem criminalibus, quando reum extra carceres audiri continget, salarium sit dimidium eius, quod supra declaratum fuit, ubi reus in carceribus causam dicere cogitur, quæ quidē salaria duobus terminis debeantur, dimidiū scilicet cum parantur defensiones, residuum verò post latam sententiam persoluator.

In cæteris verò causis, quæ certam æstimationem non recipiūt, iudex causæ Procuratorum salaria propria conscientia moderetur.

Verum hæc omnia, quæ supra de quarumcunq; causarum salariis statuta sunt, ita intelligenda sunt, si causas vicerint, ac diffinitivas sententias fauorabiles obtinuerint: Si verò succubuerint, dimidium tantum eius consequantur, quod alioqui si causam viciissent, in vno quoque casu secundum præsentis legis moderationem consequuturi fuissent.

Quod si quando euenerit, vt partes lite iam contestata ad concordiam reducantur, Procuratores nihilominus, ne fortè lucri studio concordias conentur impedire, integrum illius instantiæ salariū consequantur.

Quoniam verò hæc omnia ab omnibus omninò obseruari volumus; Quibuscunq; Procuratoribus, qui præsentibus nostris constitutionibus subiacere noluerint, distictius inhibemus, ne in quocunq; iudicio pro quacunq; persona vllò vnquam tempore postulare, aut quomodocunq; intercedere audeāt, vel præsumant, etiam si sub nomine principaliū acta conciperent: Si quis autē contra præsentis nostras constitu-

constitutiones venerit, aut eis fraudem aliquam fecerit, poenam centum aureorum piis locis distribuendum incurrat, & aliis nostro, ac nostrorum successorum arbitrio statuendis poenis afficiatur.

Hæc autem omnia ad eos etiã omnes, qui quandoque Bonon. Procuratorum numero adscribentur, porrigenda esse declaramus: Quanquã in creandis posthac Procuratoribus subsequenter ordinem ad vnguem obseruari volumus, & mandamus.

In primis quisquis deinceps in Procuratorum Bononien. Collegium coaptari desiderabit, Dominis Præsidentibus infrascriptis, ac eidem Procuratorum Collegio præces porrigat, quibus contineatur; Se se tum propria, tum paterna origine ciuem esse Bononiensem, maiorem annis viginti, honestis moribus præditum, in Bonnoniensium Notariorum matricula descriptum, eaq; omnia legitimis probationibus docere sese paratum offerat.

His ita peractis, & probatis, Collegij prædicti examen subeat, in quo si ita se gesserit, vt propter eius doctrinam, ac experientiam duabus ex tribus suffragiorum partibus huiusmodi officio dignus sit iudicatus, eiusdem Collegii patetibus literis idoneus Procurator declaretur.

Postremò cum eisdem literis Reuerendis. pro tempore Vicelegatum, aut Gubernatorem adeat, ac huiusmodi exercendi officij licentiam ab eo, & facultatem deprecetur: Qui quidem Vicelegatus, aut Gubernator postquam vno, atq; altero proclamato publicato, vt unicuique contra Procuratoris comprobandi

bandi vitam, & mores dicere liceat, si illum neque excommunicatum, neque vlla infamia notatum, neque vllius vnquam falsitatis homicidij, aut alterius capitalis criminis reum deprehenderit, post tres dies in praesentia Domini Vexilliferi Iustitiæ prædicti comprobare, ac licentiam illi, & facultatem petitam impartiri non dedignabitur; quod cum ita obtinuerit, tunc demum in quocunq; iudicio pro aliis postulandi habeat potestatem, & in Procuratorum matricula describatur. Alioqui huius nostræ constitutionis forma nõ seruata, nullus procurationis officium exercere præsumat, sub poena quingentorum aureorum inter accusatorem, cameram, & pia loca æqua lance diuiden. atque hæc de Procuratoribus generaliter dicta sint.

Procurator autem pauperum, & miserabilium personarum pro tempore in futurum forte extrahendus iuxta Rotalium constitutionum dispositionem sub rubrica de Procuratore pauperum eligendo, nullum omnino ab eis salarium vllò vnquam tempore petere, aut recipere possit, sed gratis, & ea, quæ pium Christianum decet, charitate pro illis intercedere vbicunq; opus fuerit, ac postulare non desit, sub infamiæ, ac aliis arbitrio nostro imponendis poenis.

Quod superest, vt hæc omnia decreta eo firmitus obseruentur, quo diligentius ad eorum obseruationem incumbetur; vnum ex nostris, ac nostrorum successorum Auditoribus, vnà cum Collegii prædicti decano, siue priore, ac Notariorum correctore, quos

C

pro

pro tempore in Magistratu, seu dignitate esse con-
tinget, ad hoc specialiter eligimus, & deputamus, vt
Procuratorum Collegio præsent; Quorum quidem
Præfidentium partes erunt singulis mensibus Procu-
ratores omnes in palatium conuocare, hortari, mo-
nere, vt has leges ad vnguem semper obseruent; in-
obseruantes si quos vnquam deprehenderint acer-
rimè inculcare, & ad nos, nostrosq; pro tempore suc-
cessores deferre, vt debitis pœnis plectantur.

DE NOTARIIS.

QUOD verò ad Notarios at-
tinet, & si eos suis legibus su-
biacere volumus, cum tamè
nobis innotuerit eos interdū
in causa esse, ut litigatores ius
suum, vel omnino nunquam,
vel certè difficilius consequā-
tur. Illud in primis prouiden-

dum fore duximus, vt omnes, qui in Bonon. Nota-
riorum matricula descripti fuerint, omnium contra-
ctuum, instrumētorum, ac vltimarum voluntatum,
de quibus eos in futurum rogari contigerit ordina-
tim, singulo quoque mense prothocolla conficiant
eo modo, & forma, quibus confici debere iure mu-
nicipali huius ciuitatis cautum est sub rub. de instru-
mentis, & actis in scriptis redigendis: pœnam ceterum
aureorū, & accusatori, & cameræ, & piis locis æquis
portionibus applicandorum, adiicientes si quis vn-
quam

quam huic nostræ constitutioni, atque illi statuto parere recusauerit, aut re ipsa non paruerit.

Quod statutum similiter in ea parte, quæ fraudibus occurrendo, prohibuit, ne processuum, aut aliarum scripturarum originalia partibus, earumue Procuratoribus commodentur, vnâ cum constitutione Illustrissimi, ac Reuerendissimi D. Cardinalis Reatini, quæ in volumine ciuiliū statutorum inserta est, sub rubr. de processibus, & scripturis in iudicio productis in causis valorem mille librarum excedentibus inuiolatè quo ad omnia, in reliquis autem minoribus saltem quoad instrumenta positiones, ac testium depositiones publicatas in foro nostro obseruari mandamus, hoc quoque addito quod nec iudicibus ipsis originalia huiusmodi, nisi fortè cum exemplis essent conferenda tradi possint. Et si tradita fuerint, iudices tamè ex eis iudicare non queât. sin autem iudicauerint nullum propterea salarium consequantur, & sententiæ, quas ex dictis originalibus tulerint nullitatis uitio subiaccant; Quodq; non tantum in causis in posterum mouendis, sed in his etiam, quæ hætenus motæ, nõ tamen instructæ sunt omnino seruari debeat.

Ad hæc ne in processibus ordinandis, & registris conficiendis Notarij lucri studio scripturas congerant impertinentes, & litigatores sumptibus vexent inanibus, publicato processu partium Procuratores citare teneantur ad eius ordinationi si voluerint assistendum, ne quid fortè aut superfluum ambabus partibus inuitis congeratur, aut necessarium omit-

tatur, aut præposterum collocetur; quod si quis facere præsumperit, is mercedem sibi alioqui pro registro debitam non recipiat, & acceptam iudicis officio restituere compellatur.

Verum quia dum fraudibus quemadmodum necesse fuit obuiare studemus, litigatores superfluis impensis grauari nolumus sub eisdem poenis decernimus, & mandamus: Vt in cōficiendis registris quoad ordinarias clausulas non extēdendas modustam Rotalibus constitutionibus traditus, sub rubr. compendiarie formulæ, quàm à nobis tradendus in compendio formularum, quod nos propediem publicari curabimus omnino seruetur, quo verò ad solutiones mercedum statuta huius ciuitatis sub rubr. de solutionibus scripturarum &c. penitus obseruetur, illo duntaxat ita temporum curriculis exigentibus immutato, quòd ad numerum linearum, ac literarū pertinet, in quo satis fore decernimus, si in qualibet pagina uiginti lineæ, & in qualibet linea triginta literæ describantur, Et hoc addito, quòd notarii deinceps ab illis, qui præstito iureiurando de sua paupertate fidem fecerint, dimidium duntaxat eius recipiant, quòd ab aliis recipere sibi permittitur; ab illis autem, quos mendicos, & miserabiles arbitrio iudicis esse constabit, præter mercedem exemplatorum (quos copistas vocant) nihil omnino petere, aut cōsequi possint.

Neq; verò illud silentio prætereundum censuimus, quòd perperam nonnulli ex notariis facere cōsueuerunt, vt testium depositiones latino sermone

con-

conferant; Cum enim in illis omnis plerunq; status causæ versetur, & interdum fiat, vt ex verbo controuersia oriatur, non benè tutū videtur, vt eas aliis verbis referant, quam quibus testes ipsi in suis depositionibus vsi fuerint; Ne igitur de litibus lites fiant, Notarij deinceps in testium depositionibus conferendis, ac dictandis iisdem verbis, quibus testes ipsi, vtantur; Quod si seruatum nō fuerit, depositionibus quidē nulla prorsus fides adhibeatur, Notarius autem, qui contrafecerit, quinquaginta libris inter litigatores damnum idcirco passos, & pia loca iudicis arbitrio distribuendis mulctabitur.

Similiter sub eisdem nullitatis, & centum librarū poenis, quibuscunq; Notariis præcipimus, & mandamus, & vnusquisq; eorum commentariolum, siue, vt aiunt, bastardellum habeat, in quo decreta omnia, quæ à nobis, aut aliis quibuscunq; iudicibus proferri contigerit, de quibus quisq; rogatus fuerit ilico, seu saltem dietim annotet, atq; annotata vnà cum partium instantiis infra quindecim dies in librum ordinarium referat, & fideliter extendat; Decernentes propterea si fortè procuratores eorum instantias responsiones, seu replicationes quascūq; illis intra tertium diem annotatas nō tradiderint, Notarii eas omnes pro sua quisq; conscientia liberè, atq; impunè verbis generalibus adnotare possint, & debeant, ne id, quod frequēter accidere animaduertimus, deinceps accidat, vt dum Notarii, quod actū, uel pronunciatum fuit annotare diligenter differunt, mox ipsis nō sine magno partium præiudicio ex animo effluat.

Postremo

Postremo, vt omnes omnino viæ fraudibus præcludantur, statuimus, & ordinamus, quòd nullus Notarius in suis libris, quorum singulæ chartæ suos ordinatim numeros inscriptos habere debeant aliquam paginam albam, aut aliquod notabile inter vnam, & alteram scripturam vacuum interuallum derelinquat; sed eas ita linearum cōtinuatione coniungat, vt nihil mediū inter vtrāq; commodè inseri queat; sub falsi criminis pœna, in quam eos etiam incidisse declaramus, quos hactenus quicquam tale commisisse apparebit, nisi infra mensem ab huius nostræ legis promulgatione numerandas paginas albas prædictas, & vacua inter vnam, & alteram scripturam interualla in suis quisq; libris, ita lituris compleuerit, vt nullus in illis de cætero scribendi locus relinquatur. Cū probos, atq; integros viros nō solū crimine, sed criminis etiam suspitione carere oporteat.

Conclusio præsentium Decretorum.

AE C sunt, quæ nobis prouisione digna visa sunt, quarum causa si qua vnquam orietur dubitatio in omnibus nostræ, seu nostrorum pro tempore successorum, declarationi sit acquiescendum: In reliquis autem leges municipales, scita decreta, & constitutiones huius ciuitatis, & quæ præsertim ab Illustriss. ac Reuerendis. D. Cardinale Borromeo, dum Legatus iterū huic prouinciæ præesset, condita sunt poenitus obseruentur.

Si quid

Si quid autem contra hæc nostra decreta, aut eorum aliquod vlllo vnquam tempore factum, gestū, mandatum, prohibitum, statutum, vel attentatum fuerit, id omne irritum ex nunc, & inane decernimus, & declaramus, quibuscunque legibus, constitutionibus, decretis, ordinationibus, vsu, stylo, consuetudine, ac aliis contrariis non obstantibus.

Dat. & publicat. Bonon. in Palatio Residentiæ nostræ xxvij. Martii anno 1568. Pontificatus Sanctiss. D. N. Domini Pij diuina prouidentia Papæ Quinti anno tertio.

Io. Baptista Doria Guber.
Vinc. Camp. Vex. Iust.

Hier. Scacchius Secret.

Balth. Cauaz. Not.

Suprascriptæ Constitutiones processerunt de uoluntate, & consensu Magnificorum, & Illustr. DD. Quadraginta Reformatorum Status libertatis ciuitatis Bonon. ex Senatusconsulto legitime facto, die XIII. Februarii. MDLXVIII.

Annibal Aurius Secret.

ANT 16371

